

Promemoria

Förenklad in- och uthyrning av skepp; nu fråga om förordningsändringar och sekretess

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås ändringar i bl.a. fartygsregisterförordningen (1975:927). Förslagen ansluter till lagändringar som en utredning föreslog 2015 i frågor om regelförenklingar för sjöfarten, som har remitterats. Den 28 maj 2025 beslutade regeringen propositionen Förenklad in- och uthyrning av skepp (prop. 2024/25:178) som utarbetats på grundval av en särskild del av promemorians förslag, närmare bestämt förslagen om skeppslega. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 februari 2026. Utredningen innehöll inget om de förordningsändringar som påkallas av lagförslagen om skeppslega. Den här promemorian innehåller därför sådana förslag och dessutom ett förslag om en ny sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2026.

Innehållsförteckning

1	Författningsförslag.....	3
1.1	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	3
1.2	Förslag till förordning om ändring i fartygsregisterförordningen (1975:927)	4
1.3	Förslag till förordning om ändring i mönstringsförordningen (1984:831).....	8
1.4	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1989:548) om tillstånd för anställning på fartyg	9
1.5	Förslag till förordning om upphävande av förordningen (1991:1881) om medgivande enligt sjömanslagen (1973:282)	11
1.6	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:1162) om skeppsmätning	12
1.7	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:1279) med bemyndigande att meddela föreskrifter och andra beslut enligt sjölagen (1994:1009)	13
1.8	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:770) om sjöfartsstöd.....	16
2	Skeppslega och fartygsregistret	17
3	Ändringar i fartygsregisterförordningen och andra förordningar	17
4	Sekretess till skydd för uppgifter om hyrespris och betalningsvillkor	20
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	21
6	Konsekvenser.....	22
7	Författningskommentar.....	23

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 29 kap. 12 § och rubriken närmast före 29 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

Pris och betalningsvillkor i skeppsbyggnadsavtal

Pris och betalningsvillkor i skeppsbyggnadsavtal och skeppslegoavtal

12 §

Sekretess gäller i ärende om registrering eller inskrivning i fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel för uppgift om pris och betalningsvillkor i skeppsbyggnadsavtal.

Sekretess gäller

1. i ärende om registrering eller inskrivning i fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel för uppgift om pris och betalningsvillkor i skeppsbyggnadsavtal, och

2. i ärende om medgivande att ett skepp ska anses som svenskt eller ha en annan nationalitet och i ärende om registrering i fartygsregistrets skeppslegodel för uppgift om hyrespris och betalningsvillkor i skeppslegoavtal.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2026.

1.2 Förslag till förordning om ändring i fartygsregisterförordningen (1975:927)

Regeringen föreskriver i fråga om fartygsregisterförordningen (1975:927)
dels att 1 kap. 3 § och 5 kap. 14 och 26–28 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas ett nytt kapitel, 4 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹

Fartygsregistret *skall* innehålla de uppgifter som framgår av 2 kap. 1–11 §§, 3 kap. 1–8 §§ *samt* 4 kap. 1–7 §§.

Fartygsregistret får även innehålla annan information som har samband med information som ingår i registret (tilläggsinformation). Bestämmelser om sådan information finns i 5 kap. 15 §.

Tilläggsinformationen *skall* redovisas skild från övriga uppgifter i registret.

Fartygsregistret *ska* innehålla de uppgifter som framgår av 2 kap. 1–11 §§, 3 kap. 1–8 §§, 4 kap. 1–7 §§ *och* 4 a kap. 1–8 §§.

Tilläggsinformationen *ska* redovisas skild från övriga uppgifter i registret.

Föreslagen lydelse

4 a kap. Fartygsregistrets skeppslegodel

1 § Införingar i fartygsregistrets skeppslegodel redovisas särskilt för varje skepp som införs där.

2 § Redovisningen av skepp sker i avdelningar som tar upp

1. identifieringsuppgifter,
2. uppgifter om skeppet,
3. registreringsförhållanden,
4. ägare,
5. nyttjanderättshavare, och
6. anteckningar.

Avdelningarna 2–6 redovisas under rubrik.

3 § I avdelningen för identifieringsuppgifter införs

1. registerbeteckning,
2. fiskeskepps distriktsbeteckning,
3. namn, och
4. IMO-identifikationsnummer.

4 § I avdelningen för uppgifter om skeppet införs

1. art,
2. hemort och fiskeskepps hemmahamn,

3. byggnadsår och byggnadsland,
4. byggnadsmaterial,
5. största längd och största bredd samt brutto- och nettodräktighet,
6. dödvikt och djupgående,
7. maskineri, maskinstyrka och, för fiskeskepp, maskinens drivmedel,
8. klassificeringssällskap, och
9. uppgift om fiskeskepp är däckat eller odäckat.

Beträffande dräktigheter i första stycket 5 anges om dessa beräknats enligt förordningen (1994:1162) om skeppsmätning.

5 § I avdelningen för registreringsförhållanden införs

1. inskrivningsdag och dagboksnummer för anmälan för registrering eller avregistrering,
2. beslut som innefattar bifall till anmälan för registrering eller avregistrering, om beslutsdagen är en annan än den då anmälan togs upp,
3. beslut som inte innefattar bifall till anmälan, och
4. uppgift om överklagande av beslut om registrering eller avregistrering samt om beslut som har fått laga kraft med anledning av överklagandet.

6 § I avdelningen för ägare införs

1. ägarens namn, postadress och nationalitet, och
2. namnändring för ägare.

7 § I avdelningen för nyttjanderättshavare införs

1. nyttjanderättshavarens person- eller organisationsnummer, där sådant finns, namn och postadress, och
2. namnändring för nyttjanderättshavare.

8 § I avdelningen för anteckningar införs

1. uppgift om giltighetstid för medgivande som meddelats enligt 1 kap. 1 b § sjölagen (1994:1009),
2. uppgift om, och i vilket avseende, införing i registret rättats, och
3. uppgift om förhållanden som annars enligt lag eller annan författning ska antecknas i registret och som inte ska införas i annan avdelning.

Anmälningförfarandet

9 § Vid anmälan av ett skepp för registrering i skeppslegodeln ska uppgift lämnas om

1. skeppets namn, byggnadsnummer, IMO-identifikationsnummer, där sådant finns, hemort, om ägaren bestämt sådan, och fiskeskepps hemmahamn, och
2. ägarens och nyttjanderättshavarens person- eller organisationsnummer, där sådant finns, namn, nationalitet, hemvist och postadress.

10 § Den som anmäler ett skepp för registrering ska lämna in utdrag från det land där skeppet är registrerat som visar att skeppet är registrerat där och vem som är ägare till skeppet.

Bestämmelser om fartygsbevis och expedition av detta till registermyndigheten finns i förordningen (1994:1162) om skeppsmätning.

11 § Vid anmälan av ett skepp för avregistrering ska uppgift lämnas om registerbeteckningen och om avregistreringsgrunden.

Bestämmelser om expedition av kondemnationsförklaring till registermyndigheten finns i 18 kap. 22 § sjölagen (1994:1009).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

14 §²

Införing i fartygsregistrets skeppsdelen, fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel *eller* fartygsregistrets båtdel sker över terminal och anses verkställd när handläggarens instruktion att databehandlingen *skall* slutföras lämnats över terminalen. Registerutdrag som visar införingen *bestyrkes* av handläggaren och *fogas* till akten.

Uppstår avbrott i informationssystemets drift *eller föreligger eljest* särskilda skäl, får införing i stället göras på tillfälligt upprättat registerupplägg. Sådan införing anses gjord då den *bestyrks* av handläggaren. Den *skall* föras över till informationssystemet *snarast möjligt* efter driftsavbrottet.

Införing i fartygsregistrets skeppsdelen, fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel, fartygsregistrets båtdel *eller fartygsregistrets skeppslegodel* sker över terminal och anses verkställd när handläggarens instruktion att databehandlingen *ska* slutföras lämnats över terminalen. Registerutdrag som visar införingen *bestyrks* av handläggaren och *bifogas* till akten.

Om det uppstår avbrott i informationssystemets drift *eller om det annars finns* särskilda skäl, får införing i stället göras på tillfälligt upprättat registerupplägg. Sådan införing anses *vara* gjord då den *bestyrks* av handläggaren. Den *ska* föras över till informationssystemet *snarast möjligt* efter driftsavbrottet.

26 §³

Uppgifter ur fartygsregistret lämnas i form av registerutdrag.

Registerutdrag ska innehålla de uppgifter om ett skepp, skeppsbygge eller en båt som enligt lag eller annan författning har förts in i registret.

Detsamma gäller ett sådant skeppsnamn som avses i 1 kap. 6 § första stycket eller ett sådant båtnamn som avses i 1 kap. 6 a § första stycket.

Även rubrikerna till sådana avdelningar i fartygsregistrets skeppsdelen *eller skeppsbyggnadsdel* som inte innehåller någon uppgift ska tas upp i registerutdraget.

Även rubrikerna till sådana avdelningar i fartygsregistrets skepps-, skeppsbyggnads- *eller skeppslegodel* som inte innehåller någon uppgift ska tas upp i registerutdraget.

² Senaste lydelse 2001:807.

³ Senaste lydelse 2017:1333.

27 §⁴

Av utdrag ur fartygsregistrets skeppsdel *och* fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel *skall* framgå till vilken inskrivningsdag utdraget hänför sig. Av utdrag ur fartygsregistrets båtdel *skall* framgå till vilken kalenderdag utdraget hänför sig. Registerutdrag undertecknas av den som svarar för dess riktighet.

Av utdrag ur fartygsregistrets skeppsdel, fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel *och fartygsregistrets skeppslegodel ska det* framgå vilken inskrivningsdag utdraget hänför sig *till*. Av utdrag ur fartygsregistrets båtdel *ska det* framgå vilken kalenderdag utdraget hänför sig *till*. Registerutdrag undertecknas av den som svarar för dess riktighet.

28 §

Består registerutdrag av två eller flera blad, dateras varje blad enligt 27 §. På varje blad anges dessutom registerbeteckningen för det skepp, skeppsnamn *eller förbehåll därom*, skeppsbygge *eller* båt som utdraget gäller. Sidorna numreras i följd för hela utdraget. På utdragets sista sida *skall* före underskriften lämnas uppgift om det antal sidor utdraget omfattar.

Om ett registerutdrag *består* av två eller flera blad, dateras varje blad enligt 27 §. På varje blad anges dessutom registerbeteckningen för det skepp, skeppsnamn, skeppsbygge, *båt eller båtsnamn* som utdraget gäller. Sidorna numreras i följd för hela utdraget. På utdragets sista sida *ska det* före underskriften lämnas uppgift om det antal sidor *som* utdraget omfattar.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2026.

⁴ Senaste lydelse 2001:807.

1.3 Förslag till förordning om ändring i mönstringsförordningen (1984:831)

Härigenom föreskrivs att 3 § mönstringsförordningen (1984:831)¹ ska upphöra att gälla vid utgången av januari 2026.

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1989:548) om tillstånd för anställning på fartyg

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1989:548) om tillstånd för anställning på fartyg

dels att 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 7 a–7 d §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Har ett fartygs redare eller ägare helt eller delvis upplåtit driften av fartyget till en utlänning, får Transportstyrelsen, om det finns särskilda skäl, efter ansökan av redaren eller, om denne är utlänning, ägaren medge att 1 § lagen (1989:532) om tillstånd för anställning på fartyg inte skall gälla i fråga om anställning för befattning på fartyget eller inom avdelning av fartyget. Medgivandet skall begränsas till viss tid och får förenas med de villkor som behövs.

Beträffande handläggningen av frågor om medgivande enligt första stycket och om överklagande av beslut i sådana frågor finns bestämmelser i förordningen (1991:1881) om medgivande enligt sjömanslagen (1973:282), m.m.

Om ett fartygs redare eller ägare helt eller delvis har upplåtit driften av fartyget till en utlänning, får Transportstyrelsen, om det finns särskilda skäl, efter ansökan av redaren eller, om denne är utlänning, efter ansökan av ägaren medge att 1 § lagen (1989:532) om tillstånd för anställning på fartyg inte ska gälla i fråga om anställning för befattning på fartyget eller inom avdelning av fartyget. Medgivandet ska begränsas till viss tid och får förenas med de villkor som behövs.

7 a §

Innan ett ärende enligt 7 § avgörs ska Transportstyrelsen ge berörda svenska organisationer för redare och ombordanställda och Arbetsförmedlingen tillfälle att yttra sig.

¹ Senaste lydelse 2008:1156.

7 b §

Transportstyrelsen ska med eget yttrande överlämna ett ärende enligt 7 § till regeringen för prövning, om

1. någon av de ombordanställdas organisationer har motsatt sig bifall till ansökan, eller

2. ärendet bedöms ha större principiell betydelse eller allmän räckvidd.

7 c §

Transportstyrelsens beslut enligt 7 § får överklagas till regeringen.

7 d §

Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om avgift för prövning av en ansökan om medgivande enligt 7 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2026.

1.5 Förslag till förordning om upphävande av förordningen (1991:1881) om medgivande enligt sjömanslagen (1973:282)

Härigenom föreskrivs att förordningen (1991:1881) om medgivande enligt sjömanslagen (1973:282) ska upphöra att gälla vid utgången av januari 2026.

1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:1162) om skeppsmätning

Regeringen föreskriver att 15 § förordningen (1994:1162) om skeppsmätning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Efter slutförd mätning utfärdar Transportstyrelsen mätbrev för fartyget. Om registrering i fartygsregistrets skeppsdel krävs för att säkerställa korrekta uppgifter om namn, hemort och registerbeteckning i mätbrevet, får brevet inte utfärdas förrän skeppet har registrerats.

Är fartyget utländskt och mätt i enlighet med 4 § andra stycket utfärdar Transportstyrelsen ett intyg om bruttodräktighet.

Föreslagen lydelse

15 §¹

Efter slutförd mätning utfärdar Transportstyrelsen mätbrev för fartyget. Om registrering i fartygsregistrets skeppsdel, *båtdel eller skeppslegodel* krävs för att säkerställa korrekta uppgifter om namn, hemort och registerbeteckning i mätbrevet, får brevet inte utfärdas förrän skeppet *eller båten* har registrerats.

Om fartyget är utländskt och mätt i enlighet med 4 § tredje stycket utfärdar Transportstyrelsen ett intyg om bruttodräktighet.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2026.

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:1279) med bemyndigande att meddela föreskrifter och andra beslut enligt sjölagen (1994:1009)

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (1994:1279) med bemyndigande att meddela föreskrifter och andra beslut enligt sjölagen (1994:1009)¹

dels att nuvarande 1 § ska betecknas 2 §,

dels att den nya 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 1 och 3–7 §§, och närmast före 2, 4, 5 och 6 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 §

Transportstyrelsen fattar beslut enligt 1 kap. 1 b § första stycket sjölagen (1994:1009).

Föreslagen lydelse

1 §

Denna förordning är meddelad med stöd av

– 1 kap. 1 b, 1 c och 1 f §§ sjölagen (1994:1009) i fråga om 2 §,

– 1 kap. 1 h § sjölagen i fråga om 3 §,

– 6 kap. 4 § andra stycket sjölagen i fråga om 5 §,

– 18 kap. 1 § andra stycket sjölagen i fråga om 6 § och 7 § 2,

– 18 kap. 4 § sjölagen i fråga om 7 § 3,

– 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 4 § och 7 § 1, och

– 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Beslut att ett fartyg ska anses vara svenskt eller utländskt

2 §²

Transportstyrelsen prövar och beslutar i ärenden om att

1. ett utländskt skepp vid skeppsläga ska anses vara svenskt med rätt att föra svensk flagg enligt 1 kap. 1 b § sjölagen (1994:1009),

¹ Senaste lydelse av förordningens rubrik 1996:143.

² Senaste lydelse av tidigare 1 § 2020:122.

2. ett svenskt skepp vid skepps-
lega ska anses ha annan nationali-
tet enligt 1 kap. 1 c § sjölagen, och

3. ett utländskt fartyg ska anses
vara svenskt med rätt att föra
svensk flagg enligt 1 kap. 1 f §
sjölagen.

*Transportstyrelsen får meddela
föreskrifter om*

– *prejning och visitering enligt
6 kap. 3 § sjölagen,*

– *skyldighet att medföra ett ex-
emplar av sjölagen samt vissa
skeppshandlingar enligt 6 kap. 4 §
sjölagen,*

– *undantag från skyldigheten att
föra dagbok enligt 18 kap. 1 § sjö-
lagen och om avgifter för prövning
av en ansökan om undantag, och*

– *dagbok enligt 18 kap. 4 § sjöla-
gen.*

*Föreskrifter om prejning och vi-
sitering meddelas efter att Polis-
myndigheten, Försvarmakten, Kust-
bevakningen och Tullverket har
hörts.*

3 §

*Transportstyrelsen får meddela fö-
reskrifter om avgifter för prövning
av ansökningar enligt 2 §.*

Prejning och visitering

4 §

*Transportstyrelsen får, efter att ha
gett Polismyndigheten, Försvars-
makten, Kustbevakningen och Tull-
verket tillfälle att yttra sig, meddela
föreskrifter om verkställigheten av
6 kap. 3 § sjölagen (1994:1009).*

Skeppshandlingar

5 §

*Transportstyrelsen får meddela
föreskrifter om befälhavarens skyl-
dighet att medföra handlingar
enligt 6 kap. 4 § andra stycket sjö-
lagen (1994:1009).*

Dagbok

6 §

Transportstyrelsen får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheten att föra dagbok enligt 18 kap. 1 § sjölagen (1994:1009).

7 §

Transportstyrelsen får meddela

1. föreskrifter om verkställigheten av 6 §,

2. föreskrifter om avgifter för prövning av ansökningar om undantag enligt 6 §, och

3. ytterligare föreskrifter om dagböcker.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2026.

1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:770) om sjöfartsstöd

Regeringen föreskriver att 4 § förordningen (2001:770) om sjöfartsstöd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Innan sjöfartsstöd lämnas ska Trafikverket ha förklarat arbetsgivaren som stödberättigad enligt 2 eller 3 §.

Om Trafikverket *finner* det uppenbart att *det* skulle strida mot syftet med sjöfartsstödet att bevilja stöd, får verket avslå en ansökan om en förklaring enligt första stycket trots att de formella kraven är uppfyllda.

Trafikverket får avslå en ansökan om en förklaring enligt första stycket trots att de formella kraven är uppfyllda, om

1. det är uppenbart att det skulle strida mot syftet med sjöfartsstödet att bevilja stöd, *eller*

2. *det behövs för att undvika att fartyg får stöd för samma tid i två länder.*

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2026.

2 Skeppslega och fartygsregistret

Den 20 januari 2014 enades Näringsdepartementet och Stockholms universitet om att låta utreda flera frågor om regelförenkling för sjöfarten. Universitetet utsåg docent Johan Schelin vid Axel Ax:son Johnsons institut för sjö rätt och annan transporträtt, Juridiska fakulteten, att utreda frågorna. Till utredningen knöts en referensgrupp med representanter för Transportstyrelsen, Svenska Bankföreningen, Svensk Sjöfart samt vissa advokater som hanterar frågor om finansiering och registrering av fartyg.

Utredningen redovisades den 1 juli 2015 i form av en promemoria med titeln Regelförenklingar för sjöfarten. Därefter remitterades promemorian. Regeringen beslutade den 28 maj 2025 propositionen Förenklad in- och uthyrning av skepp (prop. 2024/25:178) som utarbetats på grundval av en särskild del av promemorians förslag, närmare bestämt förslagen om skeppslega. Denna del innebär i korthet att det svenska fartygsregistret, under vissa förutsättningar, ska öppnas upp för inhyrda utländska fartyg genom att en ny skeppslegodel införs i fartygsregistret. Ett skepp ska under upplåtelseiden anses vara svenskt och berättigat att föra svensk flagg. I den nämnda promemorian finns underlag för nödvändiga lagändringar men inte för de förordningsändringar som påkallas av lagändringarna beträffande skeppslega.

Det svenska fartygsregistrets närmare utformning regleras i fartygsregisterförordningen (1975:927). Den innehåller regler om bl.a. hur det svenska fartygsregistret ska utformas, vilka uppgifter som ska finnas i registret samt hur anmälnings- och ansökningsförfarandet samt handläggningen ska gå till. Ändringar som görs i andra författningar som påverkar fartygsregistrets innehåll måste därför kompletteras med ändringar i bl.a. fartygsregisterförordningen. För att möta de föreslagna lagändringarna föreslås i den här promemorian ett antal ändringar som behöver göras i fartygsregisterförordningen men också i ett antal andra förordningar.

Frågor om personuppgiftsbehandling tas upp i avsnitt 5.2 i propositionen Förenklad in- och uthyrning av skepp (prop. 2024/25:178).

3 Ändringar i fartygsregisterförordningen och andra förordningar

Förslag: Det ska införas bestämmelser i fartygsregisterförordningen som reglerar hantering och införing i fartygsregistret för registrering av tillfällig inhyrning av utländskt skepp (skeppslega). Det ska bl.a. införas bestämmelser om de uppgifter som ska föras i registret.

Det finns även behov av ändringar i ett antal andra förordningar.

Skälen för förslaget: Det kan som en sammanfattande utgångspunkt konstateras att fartygsregisterförordningen kommer att behöva ta hänsyn till lagförslag som bl.a. innebär att det ska införas en ny skeppslegodel i fartygsregistret. Fartygsregistret påverkas i stort sett bara av sådan inhyrning till Sverige som avses i propositionens förslag och inte uthyr-

ning av skepp till ett annat land. Det beror på att vid uthyrning ska skeppet inlemmas i ett annat lands register och påverkan på det svenska fartygsregistret blir därför liten.

Till att börja med behöver 1 kap. i fartygsregisterförordningen i stora delar gälla även vid skeppslega. De paragrafernas lydelse innehåller dock inga skrivningar som hindrar detta. När skeppslega görs till en ny del av sjölagens bestämmelser om vissa skepp kommer dessa paragrafer följaktligen att bli tillämpliga på dessa skepp. Dock bör 1 kap. 3 § utökas med hänvisningar till den nya skeppslegodelen.

Ett helt nytt kapitel med rubriken Fartygsregistrets skeppslegodel behöver också tillföras. Eftersom det kommer att bli den nyaste delen och även, i motsats till övriga delar, är frikopplat från ägande av fartyg bör det nya kapitlet placeras efter kapitlet som handlar om fartygsregistrets båtadel och tilldelas beteckningen 4 a kap. Det kommer att behöva det innehåll som framgår av avsnitt 1.2 i författningsförslaget. Förslagen bygger på vad som redan finns i fartygsregistrets skeppsdelen men innehållet kan förenklas något eftersom frågor om äganderätt, inteckning och panträttsupplåtelse för nu aktuella skepp inte ska behandlas i fartygsregistrets skeppslegodel.

I 5 kap. behöver de i avsnitt 1.2 upptagna paragraferna justeras för att de ska bli tillämpliga även på den nya skeppslegodelen. Det rör sig sammanfattningsvis om paragrafer där de olika delarna i fartygsregistret nämns uttryckligen och därför måste kompletteras med den nya skeppslegodelen. Den första paragrafen i 5 kap. behöver, som en jämförelse, också gälla för skeppslegodelen men den innehåller inga referenser till t.ex. skeppsdelen som gör att den behöver kompletteras. När den paragrafen talar om skepp så räcker det eftersom ett skepp har samma betydelse oavsett om det registreras i skeppsdelen eller i skeppslegodelen. I gengäld ska exempelvis 3–5 §§ inte gälla men det framgår av deras lydelse och vad de handlar om. Exempelvis handlar 4 § om fångeshandlingar och sådana saknar relevans för skeppslega. Vidare bör exempelvis 6–11 §§ kunna tillämpas vid skeppslega men de innehåller inga skrivningar som utesluter det och de behöver inte heller kompletteras för att så ska bli fallet.

När det gäller 6 kap. om nationalitetshandlingar kommer även skeppen i skeppslegodelen att behöva sådana handlingar. Ingen av bestämmelserna behöver dock ändras för att så ska bli fallet när fartygsregistret kompletteras med en skeppslegodel. Motsvarande bedömning görs för de bestämmelser som finns i 7 kap. om bl.a. delgivning och överklagande.

Även förordningen (1994:1162) om skeppsmätning kommer att kunna tillämpas vid skeppslega utan att den behöver ändras. Den handlar om fartyg, och ibland specifikt svenska fartyg. Sådana skepp som berörs av skeppslega kommer därför att omfattas av dess tillämpningsområde i den omfattning som behövs. Dock talas det i 15 § uttryckligen om fartygsregistrets skeppsdelen och där bör skeppslegodelen läggas till. Där borde fartygsregistrets båtadel redan ha lagts till på grund av lagändringar 2018 (jfr prop. 2016/17:205). Båda delarna bör därför nu läggas till.

I förordningen (1994:1279) med bemyndigande att meddela föreskrifter och andra beslut enligt sjölagen (1994:1009) har Transportstyrelsen genom 1 § tilldelats uppgiften att fatta sådana beslut som avses i den nuvarande lydelsen av 1 kap. 1 b § första stycket sjölagen. Den paragrafen behöver kompletteras med motsvarande bemyndiganden för sådan skeppslega som föreslås i den proposition som nämns i avsnitt 2. Vidare bör även

Transportstyrelsen få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter för prövning av ansökningar av såväl skeppslegera som ansökningar enligt den 1 kap. 1 b § sjölagen som gäller i dag. Förordningen bör även omarbetas för att bli mer överskådlig och ges en bättre systematik. Vidare föranleder lagförslagen även att 3 § mönstringsförordningen (1984:831) upphävs.

I propositionen föreslås att 59 § sjömanslagen (1973:282) och 4 § mönstringslagen (1983:929) ska upphävas. Det får till följd att den rest av handläggningsregler som blir kvar i förordningen (1991:1881) om medgivande enligt sjömanslagen (1973:282) och som är hänförlig till 7 § förordningen (1989:548) om tillstånd för anställning på fartyg med fördel inarbetas i den senare förordningen.

En fråga som uppkommer är den om relationen mellan skeppslegera och sjöfartsstöd. I promemorian Regelförenkling för sjöfarten sägs att det inte skulle vara rimligt att särbehandla inhyrda skepp jämfört med övriga svenskflaggade skepp och att förordningen (2001:770) om sjöfartsstöd därför borde anpassas så att även dessa skepp kan komma i fråga för sjöfartsstöd. Delegationen för sjöfartsstöd framförde i sitt remissyttrande över promemorian synpunkter i linje med detta men väckte också frågan om stöd från två länder samtidigt.

När promemorian skrevs fanns ett krav på att fartyget inte fick vara registrerat i något annat register än det svenska. Det kravet togs dock bort 2020 och ersattes med ett krav på att fartyget är registrerat i ett nationellt fartygsregister inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Eftersom ett fartyg som med de nya reglerna om skeppslegera kommer att hyras in till det svenska fartygsregistrets skeppslegodel, kommer det att uppfylla det krav som infördes 2020. En sådan anpassning av förordningens 2 § som beskrevs i promemorian behövs därför inte längre för att skeppen i skeppslegodelen ska kunna omfattas av sjöfartsstöd. Detsamma gäller för förordningens 3 § som inte fanns när promemorians skrevs. Båda situationerna bör kunna bli föremål för sjöfartsstöd.

När det gäller den andra frågan kan det konstateras att det är svårt att i författning förutse alla tänkbara jämförelser med grunderna för andra länders eventuella stöd till sjöfarten i syfte att undvika dubbla stöd på samma grund. Det finns dock en möjlighet för beslutsmyndigheten att avslå en ansökan även om de formella kraven skulle vara uppfyllda, se 4 § förordningen om sjöfartsstöd. Denna möjlighet förutsätter att beslutsmyndigheten finner det uppenbart att det skulle strida mot syftet med sjöfartsstödet att bevilja stöd. En avslagsgrund som är mer skräddarsydd för fall av dubbla stöd och som inte är underkastad ett uppenbarhetsrekvisit får dock anses vara mer ändamålsenlig. Frågan kommer på så sätt att göras till en bedömningsfråga för den beslutande myndigheten i det enskilda fallet.

4 Sekretess till skydd för uppgifter om hyrespris och betalningsvillkor

Förslag: Sekretess ska gälla i ärenden om medgivande att skepp ska anses som svenskt eller ha en annan nationalitet och i ärenden om registrering i fartygsregistrets skeppslegodel för uppgifter om hyrespris och betalningsvillkor i skeppslegoavtal. För uppgifter i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst tjugo år.

Bedömning: Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör ha företräde framför den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen.

Skälen för förslaget och bedömningen: I promemorian Regelförenklningar för sjöfarten berörs även ansökningsförfarandet för de nya medgivanden som föreslås. I samband med frågan om vem ska kunna ansöka sägs på s. 76 bl.a. följande:

Som underlag för ansökan bör avtalet (bareboatcertepartiet) ges in samt övriga handlingar avseende skeppet som är nödvändiga för att ta ställning till om fartyget kan registreras under svensk flagg. Sökanden ska bland annat kunna dokumentera att skeppets drift kommer att stå under avgörande svenskt inflytande samt att det utländska registret tillåter en tillfällig registrering i det svenska fartygsregistret.

Under beredningen av promemorian har fråga uppkommit om det finns skäl för en bestämmelse om sekretess som motsvarar den som nu finns i 29 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Enligt den bestämmelsen gäller sekretess i ärende om registrering eller inskrivning i fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel för uppgift om pris och betalningsvillkor i skeppsbyggnadsavtalet. Sekretessen är absolut och för uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Meddelarfrihet gäller dock. Bestämmelsen överfördes från 8 kap. 14 § sekretesslagen (1980:100) som i sin tur har hämtat den från tidigare författningar om handlingssekretess, om än med vissa justeringar (se prop. 1979/80:2 Del A, s. 245 f).

Det ligger nära till hands att anta att uppgifter om hyrespris och betalningsvillkor kan utgöra sådana uppgifter om en enskilds affärs- eller driftsförhållanden som kan vara känsliga om de röjs. Det kan t.ex. röra frågor om parametrar för prissättning på hyresmarknaden för skepp. De som ska hyra ut skepp kan ha affärsrättsliga skäl till en hyresprissättning som är differentierad på visst sätt, och som om den inte skyddas från offentlighet riskerar att göra Sverige till ett mindre attraktivt alternativ för uthyraren. De som ska hyra in skepp kan av konkurrensskäl ha affärsrättsliga intressen av att konkurrenter, befintliga eller potentiella, inte har någon insyn i hyresprissättningen. Allmänhetens intresse av insyn i fråga om sådana uppgifter får också anses vara tämligen begränsad. Vid en avvägning mellan behovet av sekretess och behovet av insyn väger behovet av sekretess tyngre.

Sekretess bör därför gälla i ärenden om medgivande att skepp ska anses som svenskt eller ha en annan nationalitet för uppgift om hyrespris och betalningsvillkor i skeppslegoavtal, dvs. ärenden enligt 1 kap. 1 b och 1 c §§ sjölagen (1994:1009) i propositionens förslag. För det fall det i ett ärende enligt 1 kap. 1 f § i propositionens förslag finns ett skeppslegoavtal kommer sekretessen att gälla även i det ärendet. Sekretessen bör också gälla ärenden om registrering i fartygsregistrets skeppslegodel.

Sekretessbestämmelser till skydd för uppgifter om enskilda i en verksamhet som avser myndighetsutövning utformas vanligtvis med ett rakt skaderekvisit, dvs. med en presumtion för att uppgifterna är offentliga (se prop. 2022/23:71, s. 37). Så är emellertid inte fallet med 29 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen. Där har sekretessen till och med gjorts absolut. Sekretessen som nu föreslås bör utformas på samma sätt. Det finns flera skäl till det.

Till att börja med kan det antas att allmänheten har ett begränsat intresse av insyn i just förhållanden om hyrespris och betalningsvillkor i skeppslegoavtal. Sådana uppgifter är inte heller de mest centrala uppgifterna för Transportstyrelsens prövning. Sekretessens föremål och räckvidd kan ges motsvarande snäva avgränsning som i 29 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen. Regleringen ska ta sikte på det kommersiella avtal som ligger till grund för registreringen i fartygsregistret, dvs. skeppslegoavtalet. Det finns härmed ett tredjemansintresse att beakta. Den avtalspart som sökanden har kan i sin affärsverksamhet ha starka intressen av att uppgifter om hyrespris och betalningsvillkor inte blir offentliga. Sekretessens styrka bör därför vara densamma som den nuvarande i 29 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen.

Den nya sekretessbestämmelsen bör innehålla en yttersta begränsning i tid. Enligt 29 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess i ärende om registrering eller inskrivning i fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel i högst tjugo år. Det finns ingen anledning att frångå denna tid när det gäller de ärenden som nu är aktuella.

De sekretessbelagda uppgifterna kommer att lämnas till Transportstyrelsen i samband med myndighetsutövning, och det är alltså inte fråga om uppgifter som lämnas av en enskild i en förtroendesituation. Det finns därför inte skäl att inskränka den grundlagsstadgade meddelarfriheten med anledning av den föreslagna sekretessbestämmelsen. Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör således ha företräde framför den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lag- och förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 februari 2026.

Bedömning: Det saknas behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen: Förslagen bör träda i kraft samtidigt med de lagändringar som kommer att föreslås i den i avsnitt 2 nämnda propositionen, dvs. den 1 februari 2026. Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

6 Konsekvenser

Bedömning: Förslaget om sekretessbestämmelse bedöms ge positiva konsekvenser för rederier i samband med att den nya skeppslegodelen i fartygsregistret används. Sekretessbestämmelsen bedöms underlätta beslutsfattandet för såväl inhyraren som uthyraren.

Förslaget om att även inhyrda fartyg ska ha möjlighet att ansöka om sjöfartsstöd kommer att påverka statsbudgeten beroende på hur många som uppfyller stödkriterierna. Det är svårt att göra en uppskattning av hur många fartyg som kommer att registreras i Sverige tack vare ändringarna. Nettoeffekten bedöms bli positiv då dessa fartyg i dag är registrerade i andra länder och sjöfartsstödet utgörs till 99 procent av inbetalda sjöinkomstskatter respektive sociala avgifter.

Skälen för bedömningen: Förslaget om sekretessbestämmelse bedöms ge positiva konsekvenser för rederier i samband med att den nya skeppslegodelen i fartygsregistret används. Sekretessbestämmelsen bedöms underlätta beslutsfattandet för såväl inhyraren som uthyraren.

Sjöfartsstöd kan enligt förordningen (2001:770) om sjöfartsstöd lämnas för sjömän med ett belopp som motsvarar 99 procent av det skatteavdrag enligt skatteförfarandelagen (2011:1244) som arbetsgivaren gjort på sjöinkomster samt 99 procent av kostnaderna för arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) och allmän löneavgift enligt 1 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift på dessa inkomster. Under 2024 krediterades 1 418 miljoner kronor på stödmottagarnas skattekonton. Stöd har nästan uteslutande beviljats till fartyg som är registrerade i det svenska registret (fartyget måste enligt förordningen vara registrerat i ett nationellt register i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES). Då inhyrda fartyg, enligt förslaget, föreslås omfattas av möjligheten att söka sjöfartsstöd kommer statsbudgeten att påverkas beroende på hur många som uppfyller stödkriterierna. Det är svårt att göra en uppskattning av hur många fartyg som kommer att registreras i Sverige tack vare ändringarna. Nettoeffekten bedöms bli positiv då dessa fartyg i dag är registrerade i andra länder och stödet har en koppling till uteblivna skatteintäkter. Sjöfartsstöd lämnas, som nämnts, till arbetsgivare med ett belopp som motsvarar 99 procent av skatten på sjöinkomst samt 99 procent av arbetsgivarens kostnader för arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift. Den återstående procenten betalar arbetsgivaren in till staten; ett belopp som annars inte hade kommit staten till godo då fartyget var registrerat i ett utländskt fartygsregister. Det kan finnas svenska sjömän som arbetar på utlandsflaggade fartyg och samtidigt är skattskyldiga i Sverige men där fartyget i dag inte omfattas av sjöfartsstöd. Införandet av en skeppslegodel skulle i så fall kunna medföra en kostnad för staten eftersom arbetsgivaren

kan få tillbaka 99 procent av inbetalda skatter och sociala avgifter. Antalet sjömän i denna kategori uppskattas till ett fåtal varför nettoeffekten ändå bedöms bli positiv.

När det gäller övriga konsekvenser av att införa en skeppslegodel i fartygsregistret och att genom författningsändringar underlätta för in- och uthyrning av obemannade fartyg hänvisas till propositionen Förenklad in- och uthyrning av skepp (prop. 2024/25:178).

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

29 kap. Sekretess till skydd för enskild i verksamhet som rör transporter och andra former av kommunikation

Pris och betalningsvillkor i skeppsbyggnads- och skeppslegoavtal

12 § Sekretess gäller

1. i ärende om registrering eller inskrivning i fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel för uppgift om pris och betalningsvillkor i skeppsbyggnadsavtal, och

2. i ärende om medgivande att skepp ska anses som svenskt eller ha en annan nationalitet och i ärende om registrering i fartygsregistrets skeppslegodel för uppgift om hyrespris och betalningsvillkor i skeppslegoavtal.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess i ärenden om registrering eller inskrivning i fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel för vissa uppgifter i skeppsbyggnadsavtal.

Paragrafen omarbetas till en punktuppställning och får en ny bestämmelse om sekretess i *andra punkten*. Sekretessen gäller i ärenden om medgivande att skepp ska anses som svenskt eller ha en annan nationalitet för uppgift om hyrespris och betalningsvillkor i skeppslegoavtal, dvs. ärenden enligt 1 kap. 1 b och 1 c §§ sjölagen (1994:1009) i den i avsnitt 2 nämnda propositionens förslag. För det fall det i ett ärende enligt 1 kap. 1 f § i propositionens förslag finns ett skeppslegoavtal kommer sekretessen att gälla även i det ärendet. Sekretessen gäller också ärenden om registrering i fartygsregistrets skeppslegodel. De uppgifter som kan bli föremål för sekretess är uppgifter om hyresprissättningen i skeppslegoavtalet och de närmare villkor under vilken betalning ska ske. Däremot omfattas inte andra uppgifter av sekretessen, t.ex. uppgifter om hyrestid eller villkor för förlängning. Sekretessen är absolut.

Paragrafens *andra stycke* ändras inte men blir genom sin placering tillämplig på båda de fall som tas upp i första stycket. Sekretess ska alltså gälla i högst tjugo år för uppgift i en allmän handling.

Övervägandena finns i avsnitt 4.